

Benita Alexander blev grundlurad: "Förövarna räknar med att vi ska vara tysta"

Uppdaterad 07:20 Publicerad 06:01

Journalisten Benita Alexander är aktuell genom sin medverkan i dokumentären "Bad surgeon". Foto: Nicklas Thegerström

Hon är journalisten som blev grundlurad av kirurgen Paolo Macchiarini. Hennes historia om exfästmannens lögner spreds över hela världen – och bidrog till Macchiarinis fall. Men liksom visselblåsarna på Karolinska betalade Benita Alexander ett högt pris. För DN berättar hon om vägen tillbaka efter kärleksvecket.

– Det första jag uppmanar lurade att göra är att sluta att ta på sig skulden.

Catia Hultquist

Text

Nicklas Thegerström

Foto

Det är ingen slump att vi får träffa den amerikanska tv-journalisten Benita Alexander hemma hos en väninna i

Stockholm och inte på ett hotell. Varje gång hon varit i Sverige för att bevaka Macchiarinirättegången har ett stort antal kvinnor hört av sig till henne via sociala medier och frågat om de kunnat hjälpa till med något.

– Så nu har jag en hel grupp av kvinnor här som är nära vänner. Väninnan som jag bor hos just nu började med att skälla ut mig efter att jag gått ut för att möta henne första gången. "Men har du inte lärt dig någonting? Jag hade ju kunnat vara vem som helst?", skrattar Benita Alexander.

Benita Alexander är aktuell genom sin medverkan i en mycket omtalad Macchiarini-dokumentär på amerikanska Netflix och gjorde nyligen en snabbvisit i Sverige för att medverka i SVT. Samtidigt har hennes exfästman, kirurgen Paolo Macchiarini, just fått sin dom fastställd till 2,5 års fängelse för för tre fall av grov misshandel.

Kirurgen Paolo Macchiarini under en operation. Från dokumentären "Bad Surgeon."
Foto: Netflix

Men låt oss backa bandet åtta år. Då var kirurgen Paolo Macchiarini världskänd för att utföra banbrytande operationer med konstgjorda luftstrupar på Karolinska i Stockholm. Men i januari 2016 publicerades två porträtt som förändrade allt: SVT-dokumentären "Experimenten" med anklagelser mot Macchiarini om att han använde människor som försökskaniner och en artikel i Vanity Fair om förhållandet med Benita Alexander.

Enligt Alexander hade Macchiarini förespeglat henne att påven skulle viga dem vid ett gigantiskt bröllop i Italien med Obamas och Clintons som gäster. Men något bröllop planerades aldrig och Macchiarini levde i själva verket i Barcelona med en annan kvinna och två barn. Allt uppdagades först när Alexander redan

hade sagt upp sig, tagit sin dotter ur skolan och gjort sig redo för att flytta till Spanien.

Fakta. Paolo Macchiarini

- Hösten 2010 anställdes kirurgen Paolo Macchiarini som gästprofessor vid Karolinska institutet (KI) och överläkare vid Karolinska universitetssjukhuset (KS). Året därpå utförde han världens första transplantation av en syntetisk luftstrupe preparerad med benmärgsceller. 2011 och 2012 opererades ytterligare två patienter på KS. Samtliga patienter avled senare.
- 2014 kom flera anmälningar mot kirurgen till KI, bland annat från fyra läkare om oredlighet i forskning. En extern utredare visade att anklagelserna stämde men KI friade Macchiarini.
- I januari 2016 publicerade SVT "Experimenten" där Macchiarinis forskning ifrågasattes. Flera personer inom KI lämnade sina uppdrag till följd av vad som framkom.
- I september 2020 åtalades Paolo Macchiarini för grov misshandel av de tre patienterna.
- Den 16 juni 2022 dömde Solna tingsrätt Macchiarini till villkorlig dom för vållande till kroppsskada, grovt brott (i ett fall), i de första två fallen friades han.
- Den 21 juni 2023 dömdes Macchiarini av Svea hovrätt till två och ett halvt års fängelse för tre fall av grov misshandel.
- Den 30 oktober 2023 fastställde Högsta domstolen domen från Svea hovrätt.

Källa: Kjell Asplunds utredning, Macchiariniaffären. "Sanningar och lögnar på Karolinska" av Bosse Lindquist, Karolinska institutet, Solna tingsrätt.

Men nu sitter alltså Alexander i en lägenhet i Stockholm och svarar på frågor om kärlekssveket som drabbade henne – och som skulle komma att sammanfalla med en av vår tids största medicinska skandaler på Karolinska.

Du träffade Macchiarini 2013 i samband med att du skulle göra en dokumentär om honom, några månader senare inledde ni en relation som pågick i två år. Märkte du av några röda flaggor eller varningstecken under den tiden?

– Det fanns en del röda flaggor som gjorde mig illa till mods, men det var inte som att någon stod på en fotbollsplan och viftade med en stor flagga.

Den första flaggan handlade om Macchiarinis forskning. Sex månader före deras planerade bröllop, och efter att SVT-dokumentären sänts, kom plötsligt en artikel i New York Times där fästmannen anklagades för vetenskaplig oredlighet på Karolinska.

– Jag var chockad och arg för att han inte hade berättat något om det här. Men när jag försökte hjälpa honom att svara på

pressförfrågningar och i min tur ställde frågor till honom, blev han arg, vilket var obehagligt.

Med åtta veckor kvar till bröllopet fick Benita Alexander plötsligt ett mejl från en exkollega som ändrade allt. Bild från dokumentären "Bad surgeon". Foto: Netflix

Den andra flaggan handlade om själva bröllopet som Macchiarini, enligt Alexander, tagit över planerandet av. Allt skulle bli en romantisk överraskning för henne och hon uppmanades därför att inte ställa frågor om detaljerna, vilket framstod som allt märkligare i takt med att bröllopet närmade sig.

Den tredje flaggan gällde huset i Barcelona.

– Han hade tagit med mig på resor över hela världen, överallt utom till hans hus i Barcelona. Och varje gång vi var på väg dit, uppstod något i sista stund och resan ställdes in. Det här ledde till en massa diskussioner och frustration, eftersom jag var på väg att ge upp hela mitt liv i New York. Men det var fortfarande inte tillräckligt för att jag skulle tänka att han var en fullständig bedragare.

Men med åtta veckor kvar till bröllopet fick Alexander plötsligt ett mejl från en exkollega som ändrade den saken. I ämnesraden stod det "Påven" och i mejlet bifogades en länk till en artikel som handlade om att påven skulle vara på en sedan länge inplanerad resa Sydamerika under datumet för deras bröllop – och därför omöjliga kunde viga dem.

– I det ögonblicket . . . alla små röda flaggor som jag tryckt undan exploderade i en. Jag behövde inte veta något mer – jag förstod att han hade ljugit om allt. Jag kände mig illamående och ville kräkas.

Enligt Benita Alexander hade Paolo Macchiarini förespeglat henne att påven skulle viga dem vid ett gigantiskt bröllop i Italien. Foto: Nicklas Thegerström

Alexander beskriver det som att hon nu vaknade upp från ett kärleksrus. Hon satte på sig journalisthatten igen, gick in i ett "galt undersökningsläge" och hyrde in en privatdetektiv. Hon upptäckte att inget med bröllopet var sant och säger att Vatikanen skrattade ut henne när hon frågade om han var påvens personliga läkare. Inte ens skilsmässan från hans första fru, som enligt Macchiarini skulle skett 2014, var på riktigt.

– Han hade alltså inte ens laglig rätt att gifta sig med mig.

Den sista biten i pusslet som Alexander försökte lägga var huset i Barcelona. Utan att berätta något för Macchiarini reste hon dit tillsammans med två väninnor. Alexander beskriver att hon satt kvar i bilen och såg hur hennes fästman kom ut från huset, liksom en kvinna och två små barn.

– Han hade dolt en hel familj för mig. När jag såg det bröt jag bara ihop. Undersökningsläget som jag befunnit mig i upplöstes och hjärtesorgen hann ifatt mig.

DN har varit i kontakt med Paolo Macchiarinis försvarsadvokat Björn Hurtig som uppger att Macchiarini tillbakavisar anklagelserna som riktas mot honom. I en intervju den 17 december i italienska tv-kanalen Rete 4 medger Macchiarini dock att han ljugit för Alexander, men menar att det handlade om "vita lögner".

– Jag förälskade mig i den här kvinnan. Jag berättade de här sakerna för att jag var rädd för att förlora henne.

Bild på Paolo Macchiarini och Benita Alexander ur Investigation Discovery-dokumentären "He Lied About Everything" från 2018. Foto: Discovery

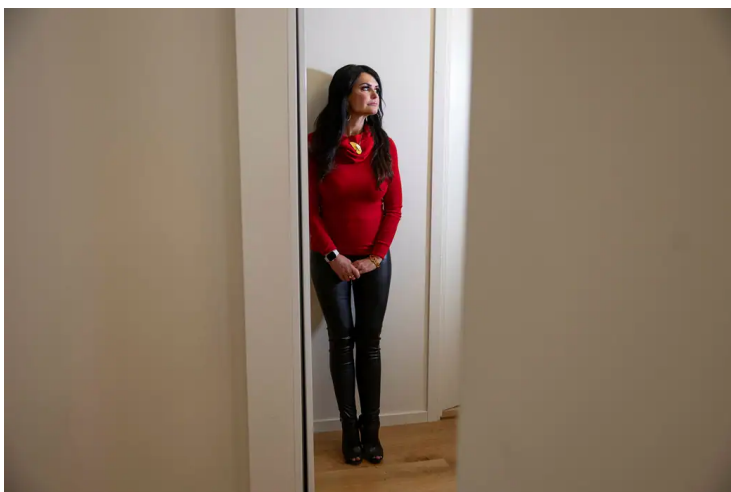
På planet hem till USA kände Benita Alexander sig fullständigt förkrossad.

– Jag hade ju gett upp allt för honom. Jag var generad, förödmjukad och krossad. Och jag tänkte på hur det här hade kunnat hända mig? Hur hade jag kunnat bli så lurad? Min första instinkt var att jag ville krypa in under en matta och stanna där.

Men mot slutet av resan hade en annan tanke tagit form.

– Jag tänkte "herregud – om han ljuger så mycket för mig och mina vänner, och på en så fantasifull och löjlig nivå, då kan det omöjligt vara så att han inte ljuger i sitt professionella liv."

Alexander ansåg att det var viktigt att Karolinska, så snart som möjligt, fick veta att Paolo Macchiarini inte var den han utgav sig för att vara. Hennes första steg blev därför att skriva till Karolinska institutets rektor – utan att få svar. Hon skrev igen, men även denna gång utan svar.

Benita Alexander träffade den italienska kirurgen Paolo Macchiarini första gången 2013 när hon skulle göra en dokumentär om hans forskning. Foto: Nicklas Thegerström

Det var efter Karolinskas tystnad som hon bestämde sig för att gå ut med sin historia i Vanity Fair. Artikeln som kort efter följdes av dokumentären "Experimenten". Alexander tror att det var kombinationen av de två publiceringarna som fick

korthuset för Macchiarini att börja rasa. Och de fyra visselblåsarna på Karolinska såg nu att deras arbete med att avslöja Macchiarinis lögner fick gehör.

Och precis som visselblåsarna möttes Alexander av mycket negativa reaktioner. Hennes vänner kom att spela en viktig roll under den här tiden.

– Jag har underbara vänner och de fanns verkligen där för mig. De kom över och slet bort mig från datorn och tog med mig ut, påminde mig om att jag inte var något i närheten av alla dessa hemska saker som folk skrev.

Fakta. Benita Alexander

Gör: Tv-journalist och producent. För närvarande producerar hon true crime-serien "Crimes Gone Viral" för Investigation Discovery.

Aktuell: Medverkar i dokumentären "Bad surgeon" (Netflix USA) och P3 dokumentär.

Bakgrund: Prisbelönt Tv-journalist på bland annat NBC. Har gjort en dokumentär om Macchiarini-affären, "He lied about everything" (2018) och podcast-serien "Benita and the Beraccas"

En mer positiv effekt av att hon gick ut med sin historia var att kvinnor från hela världen hörde av sig:

– De kallade mig modig och tackade mig för att jag fick dem att känna sig mindre dumma och ensamma – de hade också blivit svikna av någon som de älskade.

– Då insåg jag att jag verkligen behöver prata om de här bedrägerierna, eftersom många undviker det på grund av skam och genans. Vilket är ett stort problem eftersom förövarna räknar med att vi ska vara tysta, att vi ska vara för skamsna för att prata. Och så länge vi inte pratar om det tillåts de fortsätta.

Kan du se paralleller mellan Macchiarinis modus operandi i hans privata och professionella liv?

– Ja, sättet han gör det på är att väva ett noggrant nät av lögner, i små steg och över en längre tid, på ett sätt som är att likna vid en subtil hjärntvätt. Och om man har frågor kommer ett batteri av attackliknande svar som gör att man i stället börjar ifrågasätta sig själv – jag kallar det "dimman", en form av gaslighting. Och jag tror att det var exakt det som hände alla som han arbetade med.

Paolo Macchiarini och Benita Alexander. Foto: Netflix/Benita Alexander

Alexander ser också paralleller mellan henne själv och visselblåsarna, som hon bland annat träffat under Macchiarinirättegångarna i Stockholm.

– Utan att veta om det var vi på parallella spår i varsin ände av världen, vi försökte avslöja en farlig person och fick betala ett högt personligt pris för det. Men ingen av oss ville ge upp eftersom vi visste att det var rätt sak att göra. I dag är vi nära varandra och det finns ett outtalat kamratskap mellan oss.

Hon tror att Macchiarini "målsökte" henne på grund av hennes sårbarhet.

– När vi lärde känna varandra låg min exman – min dotters far – på sin dödsbädd. Paolo var en fantastisk lyssnare och var precis den som man behöver i en sån situation, någon som håller om en och säger att det kommer bli bra. Någon som säljer hopp och drömmar, precis som han gjorde i sitt yrkesliv.

Hur har det här ändrat ditt liv?

– Jag känner på något konstigt sätt . . . att det var meningen att det här skulle hända mig. En annan kvinna hade kanske brutit ihop och stannat under den där mattan. Eftersom jag är en journalist och visste hur jag kunde avslöja honom, så var det min plikt att göra det.

"Eftersom jag är en journalist och visste hur jag kunde avslöja honom, så var det min plikt att göra det," säger Benita Alexander. Foto: Nicklas Thegerström

Ångrar du något?

– Jag önskar att jag hade fått kontakt med visselblåsarna på Karolinska tidigare, att jag vetat tidigare vad som pågick med hans patienter, hur de led och att jag hade avslöjat honom tidigare.

– Förutom det – jag önskar att min dotter inte hade blivit sårad i allt det här, och det är något som fortfarande gör mig fruktansvärt arg. Men i dag är hon en stark och smart ung kvinna – och hon mår bra.

Precis innan vi gör oss redo att gå ställer fotografen Nicklas Thegerström den självklara frågan som jag själv glömt bort att ställa: har hon möjligen börjat dejta igen?

Benita Alexander lyser upp:

– Ja, sedan nio månader tillbaka är jag i en trygg och pålitlig relation.

Tips. Benita Alexanders råd till den som blivit utsatt för en bedragare

- Känslorna när du blivit lurad är att du skäms och känner dig förödmjukad. Det första jag uppmanar lurade att göra är att sluta att ta på sig skulden.
- Det är viktigt att förstå att de här bedragarna riktar in sig på personer som är sårbara. De kan vara manipulativa och använda sig av hjärntvätt och gaslighting. De vet vad de håller på med, och det är inte ditt fel.
- Lägg inte någon som helst energi på att förstå varför. Inget kommer att göra dig galnare än att försöka förstå dig på en galen person. Det är bortkastad energi och du kommer aldrig att förstå dem eftersom de inte tänker som vi gör.
- Fokusera på dig själv och på att återhämta dig och läka.

Text och foto

Catia Hultquist
catia.hultquist@dn.se

✓ Följer

Nicklas Thegerström

Följ

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt